

REFORMA HODNOCENÍ VĚDY

Panel moderuje: Nikola Kostlánová, CEITEC MU

Hodnocení vědy a vědeckých výkonů je velmi silný nástroj institucionální i národní vědní politiky, který má na obou úrovních potenciál ovlivňovat strategická rozhodnutí souvisejících s prioritizací vědeckých témat či oblastí nebo dalším rozvojem instituce. Hodnocení je také tradičně využíváno pro rozdělení finančních zdrojů, což z něj činí úhelný kámen všech výzkumných aktivit a plánů. Dokáží však instituce tento nástroj správně nastavit a využívat?

Hodnocení vědy je velmi komplexní nástroj postavený na posouzení kvality výsledků z různých úhlů pohledu, které se mění a mají různou váhu u různých forem a typů výsledků. Kvalita by neměla být odvozena od statistických údajů a generalizovaných bibliometrických indikátorů, ale spíše recenzním řízením panelu odborníků, což znamená vysoké nároky jak na čas, tak na finance. I sebekomplexnější hodnocení spojující oba přístupy, individualizované statistické údaje o konkrétním výsledku i hodnocení panelem odborníků (peer-review) může narážet na riziko nesprávné interpretace a neadekvátní překlopení do strategických rozhodnutí včetně rozdělení financí. Přístup k hodnocení musí tudíž být maximálně zodpovědný, postavený na multikriteriálním posouzením a zohledňující specifika vědních oborů, oblastí i posláních jednotlivých institucí. Nad vši pochybnost musí být hodnocení zbaveno případného konfliktu zájmů, netransparentnosti i jiných etických pochybení. Maximální úsilí musí být věnováno výběru hodnotitelů a jejich přípravě na hodnocení. Jen tehdy může být hodnocení dobrým sluhou, nikoliv zlým pánem.

V současné době se na úrovni EU významně diskutuje dohoda The Agreement on Reforming Research Assessment (ARRA), jejíž cílem je právě transformovat hodnocení ve smyslu rozšíření rámce hodnocení z pouhého posouzení vědeckého výkonu k akceptaci širších souvislostí, jako je etika výzkumu, sdílení informací a výzkumných dat, rovné příležitosti či společenská zodpovědnost výzkumu. Dohoda signatářům primárně nepředepisuje formu hodnocení, ale nutí je přemýšlet a veřejně diskutovat její nastavení. Svým obecným přístupem má ARRA ambici stát se jakýmsi mezinárodním standardem hodnocení vědy. Nicméně nebude právě rámcovost a samozřejmě také nemalé náklady na realizaci takto pojatého hodnocení minimalizovat účinek dohody ARRA?